

Warszawa 15.11.2022

Recenzja rozprawy doktorskiej lekarza Macieja Jakuba Wilczyńskiego

pt. „*Analiza klinicznych i metabolicznych efektów
One Anastomosis Gastric Bypass*”.

Promotor: dr hab. n. med. Łukasz Kraska
Gdański Uniwersytet Medyczny

Lekarz Maciej Jakub Wilczyński w swojej rozprawie doktorskiej podejmuje trudną i bardzo ważną tematykę leczenia otyłości chorobliwej. Praca składająca się z cyklu publikacji koncentruje się na jednej operacji bariatrycznej: wyłączeniu żołądkowym z zespoleniem pętlowym.

Przedstawiona mi do oceny dysertacja jest oparta na trzech artykułach. Rozprawa doktorska lekarza Macieja Jakuba Wilczyńskiego jest starannie przygotowana i opracowana graficznie. Zawiera 59 stron (w tym dwie strony puste) zorganizowane w 3 sekcje w układzie odpowiadającym wymaganiom formalnym. Do pracy dołączono 14 oświadczeń współautorów cyklu prac i jako niezbędne uzupełnienie pracy powinny w sposób trwały zostać z nią połączone. Praca zawiera omówienie publikacji oraz 12 tabel i 6 rycin zawartych w artykułach. Piśmiennictwo zawiera 12 pozycji, właściwie dobranych i wykorzystanych w omówieniu prac, oraz odpowiednio 28, 10 oraz 37 pozycji w każdym z załączonych artykułów.

Praca zawiera nazwy w języku angielskim podczas gdy mają one swoje odpowiedniki w języku polskim, oficjalnie przyjęte przez Sekcję Chirurgii Bariatrycznej Towarzystwa Chirurgów Polskich. To zjawisko widoczne jest już w tytule. Jakkolwiek *One Anastomosis Gastric Bypass* jest oficjalnym określeniem

Międzynarodowej Federacji Chirurgii Bariatrycznej (IFSO) to właściwsze wydaje się używanie polskiego odpowiednika jakim jest wyłączenie żołądkowe z zespoleniem pętlowym. Poza względami językowymi warto podkreślić, że intencją Sekcji Bariatrycznej TChP tworzącej wytyczne była standaryzacja i także jednoznaczne określenie nazwy operacji, podczas gdy w języku angielskim na tą samą operację znajdujemy kilka nazw, na przykład: *One Anastomosis Gastric Bypass*, *Mini Gastric Bypass* oraz *Omega Loop Gastric Bypass*. Praca posiada także uchybienia stylistyczne i edytorskie, które pominię, skupiając się w recenzji na merytorycznej wartości pracy, jako podstawie do oceny dysertacji.

Streszczenia, polskie i angielskie, przywołują najważniejsze aspekty pracy. Nie mniej na stronie 10 (drugi akapit) autor sugeruje, że kwas linolowy ma działanie przeciwzapalne i antyoksydacyjne, podczas gdy ma działanie prozapalne i zwiększające utlenianie, a zwiększone jego spożycie podnosi ryzyko chorób układu sercowo-naczyniowego i przedwczesnej śmierci.

We wstępie doktorant zbyt pobieżnie jak na opracowanie rangi doktoratu omawia podstawowe problemy związane z leczeniem otyłości wybraną przez siebie metodą chirurgiczną. Część wstępu zajmuje natomiast opis własnego cyklu publikacji, na co z kolei jest miejsce w kolejnych sekcjach. Takie przedstawienie pracy wprowadza wrażenie chaosu.

W sekcji „Cel prac badawczych” autor systematycznie i klarownie przedstawia cele dysertacji rozdzielone na etapy odzwierciedlone w publikacjach.

W streszczeniu prac metodykę przedstawiono skrótowo, co wobec kompletności informacji zawartej w załączonych publikacjach jest postępowaniem właściwym. Jakkolwiek każde z etapowo uzyskiwanych wyników są oddzielnie omówione na wysokim poziomie w odrębnych artykułach, to dużą wartość miałyby omówienie wzajemnych powiązań pomiędzy artykułami, które niewątpliwie celowo stanowią jednolity cykl w dysertacji. Mam nadzieję, że doktorant pokusi się o takie omówienie w trakcie obrony.

Doktorant jest pierwszym autorem w jednej publikacji, co podkreśla jego osobisty dorobek i dominujący wkład przeprowadzenie badań i przygotowanie publikacji. W pozostałych dwóch publikacjach jest drugim autorem.

Artykuł pierwszy cyklu, autorstwa Macieja Wilczyńskiego, Piotra Spsychalskiego, Moniki Proczko-Stepaniak, Justyny Bigdy, Michała Szymańskiego, Małgorzaty Dobrzuckiej, Olgi Rostkowskiej oraz Łukasza Kaski pod tytułem

„Comparision of the Long-term Outcomes of RYGB and OAGB as Conversion Procedures After Failed LSG – a Case-Control Study” został opublikowany w czasopiśmie *Journal of Gastrointestinal Surgery* (2022, 26; 2255–2265). Czasopismo to posiada 100 punktów Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz *Impact Factor* 3,267. Celem pracy było porównanie wyników wyłączenia żołądkowego z zespoleniem pętlowym oraz zespolenia omijającego żołądek na pętli RouxY jako operacji rewizyjnych po rękawowej resekcji żołądka. Stwierdzono znamienne większą skuteczność wyłączenia żołądkowego z zespoleniem pętlowym w leczeniu cukrzycy. Należy podkreślić, że jest to bardzo znaczący oryginalny wkład dla wiedzy medycznej i praktyki klinicznej. W dalszej części autor niedobory witamin i żelaza oraz poziom albuminy umieścił w podrozdziale „wpływ na stan odżywienia” nie odnosząc się jednocześnie żadnym parametrem do stanu odżywienia. Adekwatnym zatem tytułem dla tego podrozdziału byłby „Wpływ na niedobory witamin, żelaza i poziom albuminy”.

Artykuł drugi cyklu, autorstwa Adriana Mika, Macieja Wilczyńskiego, Alicji Pakiet, Łukasza Kaski, Moniki Proczko-Stepaniak, Marty Stankiewicz, Piotra Stepnowskiego oraz Tomasza Śledzińskiego pod tytułem „Short-term Effect of One-Anastomosis Gastric Bypass on Essential Fatty Acids in tje Serum of Obese Patients” został opublikowany w czasopiśmie *Nutrients* (2020,12(1);187-93), które posiada 140 punktów Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz *Impact Factor* 6,706. Celem pracy była ocena zmian stężenia kwasów tłuszczowych w surowicy krwi u pacjentów w okresie 2 tygodni po operacji wyłączenia żołądkowego z zespoleniem pętlowym. W publikacji tej wykazano obniżenie poziomu wybranych kwasów tłuszczowych w surowicy krwi. Ponieważ badania wykonano w okresie pooperacyjnym, to jest poniżej 30 dni od operacji, rodzi się pytanie czy uzyskane wyniki są następstwem specyficznej dla tej operacji zmiany fizjologii i anatomii przewodu pokarmowego jak sugeruje publikacja, czy może reakcji organizmu na uraz jakim jest ogólnie przygotowanie do operacji, sama operacja i okres okołoperacyjny. Ten aspekt nie został przedyskutowany w sekcji artykułu dotyczącej ograniczeń badania. Proszę doktoranta o odniesienie się to tego problemu.

Artykuł trzeci cyklu, autorstwa Alicji Pakiet, Macieja Wilczyńskiego, Olgi Rostkowskiej, Justyny Koreczyńskiej, Patrycji Jabłońskiej, Łukasza Kaski, Moniki

Proczko-Stapaniak, Ewy Sobczak, Piotra Stepnowskiego, Magkos Faidon, Tomasza Śledzińskiego oraz Adriana Mika pod tytułem „The Effect of One Anastomosis Gastric Bypass on Branched-Chain Fatty Acid and Branched-Chain Amino Acid Metabolism in Subjects with Morbid Obesity” został opublikowany w czasopiśmie *Obesity Surgery* (2020,30;304-312). Czasopismo to posiada 100 punktów Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz *Impact Factor* 3,479. Celem badania była ocena poziomu wybranych kwasów tłuszczowych i rozgałęzionych aminokwasów w surowicy i mRNA w trzewnej tkance tłuszczowej oraz próba korelacji tych parametrów z pooperacyjną homeostazą glukozy. Praca ta jest bardzo rozbudowana o badania z nauk podstawowych i została przeprowadzona na dużej grupie pacjentów, co podkreśla wysoką jej wartość naukową. Wyniki są starannie przedstawione i przedyskutowane. Wyprowadzone z badania wnioski mają doniosłe znaczenie naukowe i praktyczne.

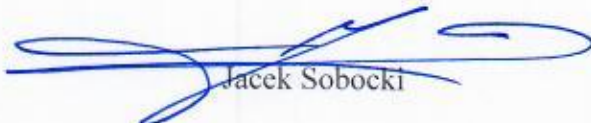
Zwraca uwagę znaczna ilość autorów we wszystkich trzech publikacjach. W oświadczeniach nie wskazano udziału procentowego doktoranta w przeprowadzeniu tych prac naukowych. Udział ten powinien być znaczący. Proszę autora, aby wskazał swój udział procentowy w przygotowaniu każdej z publikacji.

W komentarzu niniejszej dysertacji należy przywołać dwa poglądy na brak osiągnięcia celu masy ciała lub nawrót otyłości chorobliwej po operacji rękawowej resekcji żołądka. Jeden pogląd określa taki stan niepowodzeniem operacji, drugi natomiast określa tą operację jako pierwszy etap leczenia nie odnosząc się do niej negatywnie. Proszę doktoranta o wyrażenie swojej opinii, za którym z tych poglądów się opowiada i z jakiego powodu?

Podsumowując, niewątpliwą zaletą pracy jest jej duża zwięzłość, nie pozostawiająca marginesu dla rozwlekłych opisów rozmywających temat. Łączna punktacja Ministerstwa Edukacji i Nauki wyniosła 340, natomiast *Impact Factor* przekracza 13 punktów. Wszystkie artykuły oryginalne, posiadają wysokiej jakości dyskusję oraz opracowanie graficzne i tabelaryczne uzyskanych wyników, a *Impact Faktor* jest imponujący jak dla pracy na stopień doktora nauk medycznych.

Pragnę zwrócić uwagę na głębokie implikacje praktyczne prezentowanej pracy doktorskiej. Świadczy to o głębokiej wiedzy i właściwym pojmowaniu przez doktoranta roli nauki.

Praca spełnia wszystkie warunki stawiane rozprawom na stopień naukowy doktora nauk medycznych. Z pełnym przekonaniem wnioskuję do Rady Nauk Medycznych Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie lekarza Macieja Jakuba Wilczyńskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jacek Sobocki